

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 181/2017-26

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 12. septembra 2017 v senáte zloženom z predsedu Sergeja Kohuta, zo sudkyne Jany Baricovej a sudcu Rudolfa Tkáčika prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom Mgr. Patrikom Baltazarovičom, Vlčkova 8/A, Bratislava, pre namietané porušenie jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 14 Co 50/2014 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDAKOVANÉ] na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 14 Co 50/2014 p o r u š e n é b o l o .

2. [REDAKOVANÉ] p r i z n á v a finančné zadostučinenie v sume 1 000 € (slovom tisíc eur), ktoré je Krajský súd v Bratislave p o v i n n ý vyplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

3. Krajský súd v Bratislave je p o v i n n ý uhradiť [REDACTED] trovy právneho zastúpenia v sume 303,16 € (slovom tristotri eur a šesťnásť centov) na účet jeho právneho zástupcu Mgr. Patrika Baltazaroviča, Vlčkova 8/A, Bratislava, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. III. ÚS 181/2017-10 z 21. marca 2017 prijal na ďalšie konanie sťažnosť [REDACTED], [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“), podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), ktorou namietal porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 14 Co 50/2014 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

2. Sťažovateľ v sťažnosti uviedol, že v napadnutom konaní vedenom pred krajským súdom, v ktorom je v procesnej pozícii žalobcu „o zaplatenie sumy 2 374,86 € s príslušenstvom“, dochádza k zbytočným prietahom. Poukázal na to, že žalobu o zaplatenie uvedenej sumy z titulu náhrady škody podal 20. februára 2012 na Okresnom súde Bratislava IV. Súd prvej inštancie rozhodol vo veci rozsudkom z 1. októbra 2013 v prospech sťažovateľa ako žalobcu, avšak žalovaný podal proti uvedenému rozsudku odvolanie. Vec bola predložená krajskému súdu ako súdu odvolaciemu, ktorý však podľa sťažovateľa od januára 2014 do novembra 2016 nevykonal v danej veci akýkoľvek úkon.

3. Sťažovateľ tiež poukázal na to, že 17. apríla 2015 podal krajskému súdu žiadosť, v ktorej ho vyzval na urýchlené rozhodnutie vo veci. Krajský súd v odpovedi na uvedenú

žiadosť z 2. decembra 2015 sťažovateľovi oznámil, že vzhľadom na vysoký počet vecí v senáte je možné očakávať nariadenie pojednávania až v 2. štvrtroku 2016. K tomu však nedošlo a sťažovateľ 19. júla 2016 podal ďalšiu žiadosť o rozhodnutie vo veci.

4. Sťažovateľ zdôraznil, že krajský súd sa jeho nárokom vôbec nezaoberal počas viac ako 34 mesiacov. Zároveň poukázal na to, že *„ním uplatňovaný nárok nespĺňa predpoklady právne zložitej veci“*, a *„svojím konaním naplňal podstatu hospodárnosti a efektívnosti civilného konania“*.

5. Na základe uvedených skutočností sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd v náleze vyslovil, že krajský súd v napadnutom konaní porušil jeho základné právo podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, aby prikázal krajskému súdu konať vo veci bez zbytočných prietáhov a zaplatiť mu finančné zadosťučinenie v sume 7 000 €, ako aj náhradu trov konania.

6. Na výzvu ústavného súdu sa podaním sp. zn. 1 SprV 216/17 zo 17. mája 2017 doručeným ústavnému súdu telefaxom 17. mája 2017 a dodatočne doručeným aj v listinnej podobe 23. mája 2017 vyjadril k sťažnosti predseda krajského súdu, v ktorom uviedol, že vec bola krajskému súdu predložená 4. februára 2014 a bola pridelená sudkyňi JUDr. Edite Szabovej. Uvedená sudkyňa odišla 31. decembra 2016 do starobného dôchodku a v napadnutom konaní nebol do toho času urobený žiaden úkon *„a podľa výkazov ku koncu roka 2016 bolo v senáte 14Co viac ako 600 nevybavených vecí, z toho u referujúcej sudkyne viac ako 200 nevybavených vecí, z ktorých viac ako polovicu tvorili tzv. reštančné veci“*. Predseda krajského súdu tiež poukázal na to, že v predmetnej veci nebola doručená sťažnosť na prietahy v konaní.

7. Predseda krajského súdu zároveň vyslovil súhlas s upustením od ústneho pojednávania v konaní o prijatej sťažnosti v zmysle § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

8. K vyjadreniu predsedu krajského súdu zaujal na základe výzvy ústavného súdu stanovisko aj právny zástupca sťažovateľa. Vo svojom podaní doručenom ústavnému súdu

15. júna 2017 opäť vytkol nečinnosť krajského súdu trvajúcu viac ako 34 mesiacov, pričom v plnom rozsahu trvá na všetkých bodoch uvedených v sťažnosti.

9. Právny zástupca sťažovateľa zároveň vyslovil súhlas s upustením od ústneho pojednávania v konaní o prijatej sťažnosti v zmysle § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

10. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil od ústneho pojednávania v danej veci, pretože po oboznámení sa s ich vyjadreniami, ako aj s obsahom súdneho spisu dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

11. Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

12. Sťažovateľ sa svojou sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov. K porušeniu ním označeného práva malo dôjsť postupom krajského súdu v napadnutom konaní.

13. Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená

nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04, IV. ÚS 365/04).

14. Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

15. Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z čl. 17 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“), ktorý určuje, že súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným priet'ahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb, ďalej z § 157 ods. 1 CSP, podľa ktorého súd postupuje v konaní tak, aby sa mohlo rozhodnúť rýchlo a hospodárne, spravidla na jedinom pojednávaní s prihliadnutím na povahu konania (obdobne predtým § 6 a § 100 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku účinného do 30. júna 2016).

16. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva v rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02). Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj sťažnosť sťažovateľa.

17. Pokiaľ ide o právnu a faktickú zložitosť veci, kde je sťažovateľ žalobcom v konaní o zaplatenie sumy 2 374,86 € s príslušenstvom, ústavný súd konštatuje, že obdobné konania možno zaradiť k štandardnej agende všeobecného súdnictva, preto dĺžka konania nebola závislá od skutkovej či právnej náročnosti prerokovávanej veci.

18. Ďalším kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval existenciu zbytočných prietáhov v napadnutom konaní, bolo správanie sťažovateľa ako účastníka tohto súdneho konania. Ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ neprispel k doterajšej dĺžke napadnutého konania.

19. Napokon ústavný súd hodnotil postup krajského súdu z hľadiska existencie zbytočných prietáhov v priebehu napadnutého konania a zistil, že z vyjadrenia predsedu krajského súdu a z predloženého súdneho spisu vyplýva nečinnosť krajského súdu minimálne do konca roka 2016, pričom vec mu bola predložená 4. februára 2014. Na základe uvedeného možno konštatovať aj samotným krajským súdom uznanú jeho nečinnosť v dĺžke takmer 2 roky a 11 mesiacov. Z predloženého súdneho spisu tiež vyplýva, že krajský súd vo veci rozhodol uznesením č. k. 14 Co 50/2014-131 z 1. júna 2017, od predloženia veci krajskému súdu do jeho rozhodnutia teda uplynuli takmer 3 roky a 4 mesiace. Ústavný súd si je vedomý charakteru odvolacieho konania, v ktorom je úlohou odvolacieho súdu preskúmanie postupu a rozhodnutia súdu prvej inštancie, pričom z hľadiska početnosti úkonov je ich počet minimálny, pretože odvolací súd spravidla len rozhodne bez nariadenia pojednávania. Avšak uvedené ešte neznamená, že nie je potrebné naštudovať spis a vec právne posúdiť, čo si nevyhnutne vyžaduje čas. Napriek uvedenému ústavný súd v okolnostiach posudzovanej veci dospel k záveru, že dĺžka napadnutého konania pred odvolacím súdom presiahla tolerovateľnú dĺžku súdneho konania na jednom stupni.

20. Vo vzťahu k poukazu krajského súdu na množstvo nevybavených vecí v príslušnom senáte zahrňujúcich značný podiel reštančných vecí ústavný súd dáva do pozornosti svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej nadmerné množstvo vecí, v ktorých štát musí zabezpečiť konanie, ako aj skutočnosť, že Slovenská republika nevie alebo nemôže v čase konania zabezpečiť primeraný počet sudcov alebo ďalších pracovníkov na súde, ktorý oprávnený subjekt požiadal o odstránenie svojej právnej neistoty, nemôžu byť dôvodom na zmarenie uplatnenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a v konečnom dôsledku nezabavujú štát zodpovednosti za pomalé konanie spôsobujúce zbytočné prietahy v súdnom konaní (I. ÚS 35/03, II. ÚS 52/99).

21. Vychádzajúc z týchto skutočností ústavný súd dospel k záveru, že postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 14 Co 50/2014 došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva s'ťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

22. Hoci ústavný súd zistil, že postupom krajského súdu došlo k porušeniu označeného práva s'ťažovateľa, neprikázal mu, aby vo veci vedenej pod sp. zn. 14 Co 50/2014 konal bez zbytočných priet'ahov v zmysle čl. 127 ods. 2 druhej vety ústavy, pretože označená vec už bola v čase rozhodovania ústavného súdu o s'ťažnosti s'ťažovateľa právoplatne skončená, a to uznesením krajského súdu č. k. 14 Co 50/2014-131 z 1. júna 2017, ktoré nadobudlo právoplatnosť 26. júna 2017.

III.

23. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie s'ťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'účinenie.

24. Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa s'ťažovateľ domáha primeraného finančného zadost'účinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

25. Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadost'účinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť s'ťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

26. S'ťažovateľ v s'ťažnosti žiadal o priznanie primeraného finančného zadost'účinenia v sume 7 000 €, čo odôvodnil tými istými dôvodmi, pre ktoré podal samotnú s'ťažnosť.

27. Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04).

28. Pri určení primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

29. Vzhľadom na dĺžku konania vedeného krajským súdom, ako aj na jeho nečinnosť, berúc do úvahy charakter konania a všetky okolnosti daného prípadu, ako aj skutočnosť, že cieľom priznania primeraného finančného zadosťučinenia je len zmiernenie ujmy pocit'ovanej z porušenia základných práv alebo slobôd zaručených ústavou, resp. záväznou medzinárodnou zmluvou, ústavný súd podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde priznal sťažovateľovi finančné zadosťučinenie v sume 1 000 €, ktoré aj s poukazom na skutočnosť, že vec bola pred krajským súdom v čase rozhodovania ústavného súdu právoplatne skončená, považuje v okolnostiach veci za spravodlivé.

30. Ústavný súd napokon rozhodol aj o úhrade trov konania sťažovateľa, ktoré mu vznikli v dôsledku právneho zastúpenia pred ústavným súdom.

31. Sťažovateľ vo svojej sťažnosti požadoval náhradu trov konania „*v rozsahu 100%*“, ich výšku ale nešpecifikoval.

32. Ústavný súd podľa § 1 ods. 3 a § 11 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov priznal sťažovateľovi náhradu trov konania v sume 303,16 € z dôvodu právneho zastúpenia, a to za dva úkony právnej služby vykonané

v roku 2016 (príprava a prevzatie veci a písomné vyhotovenie sťažnosti) v hodnote po 143 € vrátane dvoch režijných paušálov v hodnote po 8,58 €.

33. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je krajský súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 31a ods. 1 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 CSP) v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

34. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. septembra 2017